



## Podstawy pedagogiki dla nauczycieli cz. 1 (wykład) Sylabus zajęć

### Informacje podstawowe

<b>Kierunek studiów</b> Informacja naukowa i bibliotekoznawstwo - moduł nauczycielski		<b>Cykl dydaktyczny</b> 2023/24	
<b>Specjalność</b> -		<b>Kod zajęć</b> 13INBNS.11KU.01339.23	
<b>Jednostka organizacyjna</b> Wydział Pedagogiczno-Artystyczny w Kaliszu		<b>Języki wykładowe</b> polski	
<b>Poziom studiów</b> studia pierwszego stopnia		<b>Obligatoryjność</b> Obowiązkowy	
<b>Forma studiów</b> studia stacjonarne		<b>Blok zajęciowy</b> Przedmioty kierunkowe uzupełniające	
<b>Profil studiów</b> profil praktyczny			
<b>Koordynator zajęć</b>	Renata Wawrzyniak-Beszterda		
<b>Prowadzący zajęcia</b>			
<b>Okres</b> Semestr 1	<b>Forma zajęć / liczba godzin / forma zaliczenia</b> • Wykład: 30, Egzamin	<b>Liczba punktów ECTS</b> 2	

## Cele kształcenia dla zajęć

Kod	Cel
C1	poszerzenie wiedzy studentów/studentek o zjawiskach społeczno-kulturowych obecnych w rzeczywistości szkolnej i wzajemnych relacjach między nimi (wychowanie, edukacja, socjalizacja, enkulturowanie, rozwój)
C2	zapoznanie studentów/studentki ze zjawiskiem wychowania i jego uwarunkowaniami oraz specyfiką w warunkach szkolnych, a także rolą nauczyciela
C3	wzbudzenie namysłu u studentów/studentek nad założeniami aksjologicznymi, filozoficznymi, antropologicznymi wychowania i szkolną praktyką procesu wychowania
C4	omówienie ze studentami/studentkami funkcji współczesnej szkoły i różnych wariantów praktyki szkolnej (modeli szkoły) wynikających z określonych koncepcji pedagogicznych (podejść tradycyjnych i alternatywnych)
C5	rozwijanie u studentów/studentek umiejętności krytycznego namysłu nad rzeczywistością szkolną, rozpoznawania jej potencjału i deficytów oraz przejawów ukrytego programu szkoły
C6	zapoznanie studentów/studentek z różnymi rodzajami specjalnych potrzeb edukacyjnych uczniów, ideą i praktyką edukacji włączającej w systemie oświaty
C7	tworzenie sytuacji umożliwiających studentom/studentkom odniesienie zdobytej wiedzy do analizowania praktyki edukacyjnej
C8	zwiększanie gotowości studentów/studentek do rozwijania postaw prospołecznych i poczucia odpowiedzialności za jakość swego przygotowania zawodowego

## Wymagania wstępne

Brak.

## Efekty uczenia się dla zajęć

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
<b>Wiedzy - Student/ka:</b>			
W1	zna i rozumie specyfikę, istotę oraz funkcje wychowania i jego aksjologiczne, filozoficzne, a także antropologiczne założenia	B2.W3, B2.W4	Egzamin pisemny
W2	zna i rozumie relacje zachodzące między rozwojem a wychowaniem, potrafi powiązać modele wychowania z określonymi koncepcjami rozwoju człowieka	B2.W3, B2.W4	Egzamin pisemny
W3	wie, jak zanalizować interakcje nauczyciel-uczeń realizowane w różnych modelach wychowania i wskazać ich przejawy oraz ocenić skutki dla rozwoju ucznia	B2.W2, B2.W3, B2.W4	Egzamin pisemny
W4	zna strukturę, właściwości i dynamikę procesu wychowania oraz metody oddziaływania wychowawczego, rozumie mechanizmy wpływu oraz potencjał i ograniczenia każdej z metod	B2.W2, B2.W3, B2.W4	Egzamin pisemny
W5	wie, jak scharakteryzować przejawy ukrytego programu szkoły, rozumie ich skutki i znaczenie	B2.W1	Egzamin pisemny

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
W6	wie, jak scharakteryzować tradycyjne i alternatywne podejście do edukacji szkolnej, potrafi tę wiedzę wykorzystać w analizie praktyki szkolnej (z uwzględnieniem różnych wymiarów tej analizy m.in.: filozofii kształcenia, organizacji procesu uczenia się-nauczania, relacji nauczyciel-uczeń)	B2.W1	Egzamin pisemny
W7	zna i rozumie funkcje i cele edukacji szkolnej (na różnych jej szczeblach) we współczesnym społeczeństwie	B2.W1	Egzamin pisemny
W8	zna organizację i funkcjonowanie systemu oświaty w Polsce z uwzględnieniem sytuacji uczniów z SPE, zna i rozumie pojęcie specjalne potrzeby edukacyjne, segregacja, integracja, inkluzja	B2.W4, B2.W5, B2.W6	Egzamin pisemny
<b>Umiejętności - Student/ka:</b>			
U1	potrafi wykorzystać zdobytą wiedzę pedagogiczną w analizie i interpretacji zjawisk życia szkolnego	B2.U3	Egzamin pisemny
<b>Kompetencji społecznych - Student/ka:</b>			
K1	jest gotowa/gotów wspierać uczniów w ich rozwoju, udzielać pomocy w sytuacjach trudnych, okazywać empatię oraz rozwijać swój warsztat zawodowy	B2.K1, B2.K3, B2.K4	Egzamin pisemny

### Treści programowe dla zajęć

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
1.	Zjawisko wychowania i jego relacje wobec enkulturacji, socjalizacji, edukacji, opieki, kształcenia. Struktura i dynamika procesu wychowania.	W1, W4, U1	Wykład
2.	Sposoby myślenia o wychowaniu wyodrębnione ze względu na przyjmowane w nich założenia dotyczące natury rozwoju człowieka (ich założenia filozoficzne i psychologiczne).	W1, W2, U1, K1	Wykład
3.	Specyfika interakcji edukacyjnych/wychowawczych: rodzaje interakcji nauczyciel-uczeń i ich edukacyjne/wychowawcze konsekwencje.	W2, W3, U1, K1	Wykład
4.	Metody oddziaływania wychowawczego w pracy z uczniem/klasą.	W4, U1, K1	Wykład
5.	Modele współczesnej szkoły: od podejść tradycyjnych do alternatywnych. Ideologie edukacyjne i ich odzwierciedlenie w praktyce szkolnej.	W6, W7, U1, K1	Wykład
6.	Zróżnicowanie koncepcyjne szkół alternatywnych: wybrane egzemplifikacje. Alternatywne formy edukacji (unschooling, edukacja domowa).	W6, W7, U1, K1	Wykład
7.	Ukryty program szkoły – identyfikacja przejawów, interpretacja, funkcje.	W5, U1, K1	Wykład
8.	Organizacja i funkcjonowanie systemu oświaty. Planowanie i dokumentowanie pracy szkoły.	W7, W8	Wykład

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
9.	Specjalne potrzeby edukacyjne - ustalenia definicyjne; sytuacja ucznia z SPE w systemie oświaty.	W8, U1, K1	Wykład

### Informacje dodatkowe

Forma zajęć	Metody i formy prowadzenia zajęć
Wykład	Wykład z prezentacją multimedialną wybranych zagadnień, Wykład konwersatoryjny, Wykład problemowy, Dyskusja, Praca z tekstem, Demonstracje dźwiękowe i/lub video

Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Wykład	<p>80% obecności na zajęciach.  Egzamin zaliczony w wyniku uzyskania 51% łącznej sumy możliwych do uzyskania punktów.  Kryteria oceniania wg skali stosowanej w UAM:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• bardzo dobry (bdb; 5,0): osiągnięto planowane efekty uczenia się obejmujące wszystkie istotne aspekty w stopniu zaawansowanym</li> <li>• dobry plus (+db; 4,5): osiągnięto planowane efekty uczenia się obejmujące wszystkie istotne aspekty w stopniu bardzo wysokim, mogły pojawić się nieliczne błędy lub niepoprawności</li> <li>• dobry (db; 4,0): osiągnięto planowane efekty uczenia się obejmujące istotne aspekty w stopniu dobrym, mogły pojawić się błędy lub niepoprawności</li> <li>• dostateczny plus (+dst; 3,5): osiągnięto planowane efekty uczenia się bez niektórych istotnych aspektów, mogły pojawić się poważniejsze błędy lub niepoprawności</li> <li>• dostateczny (dst; 3,0): osiągnięto planowane efekty uczenia się bez niektórych istotnych aspektów, mogły pojawić się liczne błędy i niepoprawności</li> <li>• niedostateczny (ndst; 2,0): nie osiągnięto planowanych efektów uczenia się.</li> </ul>

## Literatura

### Obowiązkowa

1. Brzezińska A.I., Psychologia wychowania, w: Psychologia. Podręcznik akademicki, red. J. Strelau, Gdańsk 2006.
2. Gutek G.L., Filozoficzne i ideologiczne podstawy edukacji, Gdańsk 2003.
3. Żłobicki W., Ukryty program w edukacji. Między niewiedzą a manipulacją, Kraków 2002.
4. Pedagogika. Podręcznik akademicki, t. 1, red. Z. Kwieciński, B. Śliwerski, 2004 (wybrane rozdziały: Pedagogika Nowego Wychowania, S. Sztobryn; Pedagogika waldorfska, B. Śliwerski; Pedagogika Marii Montessori, R. Kucha; Pedagogika Petera Petersena, S. Sztobryn; Pedagogika Celestyna Freineta, S. Sztobryn).
5. Łobocki M., Teoria wychowania w zarysie, Warszawa 2004.

### Dodatkowa

1. Okoń W., Dziesięć szkół alternatywnych, Warszawa 1997.
2. Nowotniak J., Ukryty program szkolnej rzeczywistości, Szczecin 2002.
3. Kwatera A., Zróżnicowania szkoły: wielość modeli i ofert systemu edukacyjnego - alternatywa dla tradycji ([https://rep.up.krakow.pl/xmlui/bitstream/handle/11716/1149/zroznicowania\\_szkoly\\_wielosc\\_mo\\_kwatera\\_anna\\_000079.pdf?sequence=1&isAllowed=y](https://rep.up.krakow.pl/xmlui/bitstream/handle/11716/1149/zroznicowania_szkoly_wielosc_mo_kwatera_anna_000079.pdf?sequence=1&isAllowed=y)).
4. Moraczewska B., Plan daltoński jako narzędzie dla współczesnej edukacji. Konieczność czy ekstrawagancja?, „Studia Gdańskie. Wizje i Rzeczywistość” 10, 2013, s. 351-364 ([https://bazhum.muzhp.pl/media/files/Studia\\_Gdanske\\_Wizje\\_i\\_rzeczywistosc/Studia\\_Gdanske\\_Wizje\\_i\\_rzeczywistosc-r2013-t10/Studia\\_Gdanske\\_Wizje\\_i\\_rzeczywistosc-r2013-t10-s351-364/Studia\\_Gdanske\\_Wizje\\_i\\_rzeczywistosc-r2013-t10-s351-364.pdf](https://bazhum.muzhp.pl/media/files/Studia_Gdanske_Wizje_i_rzeczywistosc/Studia_Gdanske_Wizje_i_rzeczywistosc-r2013-t10/Studia_Gdanske_Wizje_i_rzeczywistosc-r2013-t10-s351-364/Studia_Gdanske_Wizje_i_rzeczywistosc-r2013-t10-s351-364.pdf)).
5. Pańtak A., Uwarunkowania ukrytego programu szkoły, „Studia Pedagogiczne. Problemy Społeczne, Edukacyjne i Artystyczne” 13, 2000, s. 101-114 ([https://bazhum.muzhp.pl/media/files/Studia\\_Pedagogiczne\\_Problemy\\_Spoleczne\\_Edukacyjne\\_i\\_Artystyczne/Studia\\_Pedagogiczne\\_Problemy\\_Spoleczne\\_Edukacyjne\\_i\\_Artystyczne-r2000-t13/Studia\\_Pedagogiczne\\_Problemy\\_Spoleczne\\_Edukacyjne\\_i\\_Artystyczne-r2000-t13-s101-114/Studia\\_Pedagogiczne\\_Problemy\\_Spoleczne\\_Edukacyjne\\_i\\_Artystyczne-r2000-t13-s101-114.pdf](https://bazhum.muzhp.pl/media/files/Studia_Pedagogiczne_Problemy_Spoleczne_Edukacyjne_i_Artystyczne/Studia_Pedagogiczne_Problemy_Spoleczne_Edukacyjne_i_Artystyczne-r2000-t13/Studia_Pedagogiczne_Problemy_Spoleczne_Edukacyjne_i_Artystyczne-r2000-t13-s101-114/Studia_Pedagogiczne_Problemy_Spoleczne_Edukacyjne_i_Artystyczne-r2000-t13-s101-114.pdf)).
6. Tavis C., Wade C., Psychologia. Podejścia i koncepcje, tłum. J. Gilewicz, Poznań 2008 (Uczenie się przez warunkowanie: s.179-213; Podejście psychoanalityczne: s. 419-466).
7. Kołakowski A., Piśula A., Sposób na trudne dziecko, Gdańsk 2007.
8. Nowak M., Teorie i koncepcje wychowania, Warszawa 2008.
9. Janowski A., Pedagogika praktyczna. Zarys problematyki - zdrowy rozsądek - wyniki badań, Warszawa 2009.
10. Praca z uczniem o specjalnych potrzebach edukacyjnych, t. 1, red. A. Guza, D. Krzyżyk, t. 2, red. A. Guza, B. Niesporek-Szamburska, Kielce 2012 (<https://repozytorium.amu.edu.pl/bitstream/10593/4767/1/2003%20Brzezi%C5%84ska%20Dzieci%20z%20uk%C5%82adu%20rzyka.pdf>).

## Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Rodzaje zajęć studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć
Wykład	30
Czytanie wskazanej literatury	8
Przygotowanie do egzaminu	12
<b>Łączny nakład pracy studenta</b>	<b>Liczba godzin</b> 50
<b>Liczba punktów ECTS</b>	<b>ECTS</b> 2

\* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

## Efekty uczenia się dla kierunku

Kod	Treść
B2.K1	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do okazywania empatii uczniom oraz zapewniania im wsparcia i pomocy
B2.K3	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do samodzielnego pogłębiania wiedzy pedagogicznej
B2.K4	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do współpracy z nauczycielami i specjalistami w celu doskonalenia swojego warsztatu pracy
B2.U3	Absolwent/ka potrafi formułować oceny etyczne związane z wykonywaniem zawodu nauczyciela
B2.W1	Absolwent/ka zna i rozumie system oświaty: organizację i funkcjonowanie systemu oświaty, podstawowe zagadnienia prawa oświatowego, krajowe i międzynarodowe regulacje dotyczące praw człowieka, dziecka, ucznia oraz osób z niepełnosprawnościami, znaczenie pozycji szkoły jako instytucji edukacyjnej, funkcje i cele edukacji szkolnej, modele współczesnej szkoły, pojęcie ukrytego programu szkoły, alternatywne formy edukacji, zagadnienie prawa wewnątrzszkolnego, podstawę programową w kontekście programu nauczania oraz działania wychowawczo-profilaktyczne, tematykę oceny jakości działalności szkoły lub placówki systemu oświaty
B2.W2	Absolwent/ka zna i rozumie rolę nauczyciela i koncepcje pracy nauczyciela: etykę zawodową nauczyciela, nauczycielską pragmatykę zawodową – prawa i obowiązki nauczycieli, zasady odpowiedzialności prawnej opiekuna, nauczyciela, wychowawcy i za bezpieczeństwo oraz ochronę zdrowia uczniów, tematykę oceny jakości pracy nauczyciela, zasady projektowania ścieżki własnego rozwoju zawodowego, rolę początkującego nauczyciela w szkolnej rzeczywistości, uwarunkowania sukcesu w pracy nauczyciela oraz choroby związane z wykonywaniem zawodu nauczyciela
B2.W3	Absolwent/ka zna i rozumie wychowanie w kontekście rozwoju: ontologiczne, aksjologiczne i antropologiczne podstawy wychowania; istotę i funkcje wychowania oraz proces wychowania, jego strukturę, właściwości i dynamikę; pomoc psychologiczno-pedagogiczną w szkole – regulacje prawne, formy i zasady udzielania wsparcia w placówkach systemu oświaty, a także znaczenie współpracy rodziny ucznia i szkoły oraz szkoły ze środowiskiem pozaszkolnym
B2.W4	Absolwent/ka zna i rozumie zasady pracy opiekuńczo-wychowawczej nauczyciela: obowiązki nauczyciela jako wychowawcy klasy, metodykę pracy wychowawczej, program pracy wychowawczej, style kierowania klasą, ład i dyscyplinę, poszanowanie godności dziecka, ucznia lub wychowanka, różnicowanie, indywidualizację i personalizację pracy z uczniami, funkcjonowanie klasy szkolnej jako grupy społecznej, procesy społeczne w klasie, rozwiązywanie konfliktów w klasie lub grupie wychowawczej, animowanie życia społeczno-kulturalnego klasy, wspieranie samorządności i autonomii uczniów, rozwijanie u dzieci, uczniów lub wychowanków kompetencji komunikacyjnych i umiejętności społecznych niezbędnych do nawiązywania poprawnych relacji; pojęcia integracji i inkluzji; sytuację dziecka z niepełnosprawnością fizyczną i intelektualną w szkole ogólnodostępnej, problemy dzieci z zaburzeniami ze spektrum autyzmu i ich funkcjonowanie, problemy dzieci zaniedbanych i pozbawionych opieki oraz szkolną sytuację dzieci z doświadczeniem migracyjnym; problematykę dziecka w sytuacji kryzysowej lub traumatycznej; zagrożenia dzieci i młodzieży: zjawiska agresji i przemocy, w tym agresji elektronicznej, oraz uzależnień, w tym od środków psychoaktywnych i komputera, a także zagadnienia związane z grupami nieformalnymi, podkulturami młodzieżowymi i sektami
B2.W5	Absolwent/ka zna i rozumie sytuację uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi: specjalne potrzeby edukacyjne uczniów i ich uwarunkowania (zakres diagnozy funkcjonalnej, metody i narzędzia stosowane w diagnozie), konieczność dostosowywania procesu kształcenia do specjalnych potrzeb edukacyjnych uczniów (projektowanie wsparcia, konstruowanie indywidualnych programów) oraz tematykę oceny skuteczności wsparcia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi
B2.W6	Absolwent/ka zna i rozumie zasady pracy z uczniem z trudnościami w uczeniu się; przyczyny i przejawy trudności w uczeniu się, zapobieganie trudnościom w uczeniu się i ich wczesne wykrywanie, specyficzne trudności w uczeniu się – dysleksja, dysgrafia, dysortografia i dyskalkulia oraz trudności w uczeniu się wynikające z dysfunkcji sfery percepcyjno-motorycznej oraz zaburzeń rozwoju zdolności, w tym językowych i arytmetycznych, i sposoby ich przewyższania; zasady dokonywania diagnozy nauczycielskiej i techniki diagnostyczne w pedagogice